

Utbildningsförvaltningen
Tjänsteskrivelse till Utbildningsnämnden

Datum:
2020-08-17

Diarienummer:
UBN-2020-05343

Handläggare:
Ingrid Holström

Skrivelse till Utbildningsdepartementet om undervisning på entreprenad

Förslag till beslut

Utbildningsnämnden beslutar

1. **att** tillskriva regeringen om omprövning av beslutet att inte längre medge Uppsala kommun att bedriva viss idrottsutbildning på entreprenad.

Sammanfattning

I juli 2020 beslutade regeringen att från den 1 januari 2022 inte längre medge Uppsala kommun att genomföra viss idrottsutbildning på entreprenad.

Utbildningsförvaltningen föreslår att nämnden beslutar skriva till regeringen för en omprövning av beslutet. Om beslutet ändå kvarstår bör kommunen ges längre tid för omställning och att medgivandet gäller till den 30 juni 2023 så att de elever som nu påbörjat sin utbildning kan avsluta den med de förutsättningar som gällde när de började.

Ärendet

Bakgrund

Idrottsutbildningar inom Uppsala kommuns gymnasieskola

Inom Celsiusskolan bedrivs idrottsutbildning inom skolans nationella program på tre nivåer: nationell idrottsutbildning (NIU) och lokal idrottsutbildning (LIU) samt riksidrottsgymnasium (RIG) inom golf, amerikansk fotboll och badminton.

Celsiuskolan är en av Sveriges största idrottsgymnasieskolor med ca 850 idrottselever. Eleverna på RIG och NIU kommer från hela Sverige för att kombinera sin elitsatsning i sin idrott med gymnasiestudier. Eleverna på LIU kombinerar sina studier med två extra pass idrott i veckan. Eleverna på LIU kommer från Uppsala och närliggande kommuner inom samverkansområdet.

Dispensansökan

19 juni 2013

Uppsala kommun ansökte hos regeringen om dispens för att utföra specialidrottskurser på entreprenad.

3 juli 2014

Regeringen beslutade att medge att Uppsala kommun fick överlämna uppgiften att bedriva viss undervisning till Upplands Idrottsförbund. Dispensen var utformad så att Uppsala kommun fick överlåta undervisning genom entreprenad till en specifik leverantör, Upplands Idrottsförbund.

18 september 2014

Utbildnings- och arbetsmarknadsnämnden lämnade in en ansökan om att dispensen skulle vara mer allmänt hållen och att kommunen skulle kunna bedriva viss undervisning på entreprenad oberoende av leverantör. Kommunens motiv var att dispensen annars stod i strid med kommunens skyldighet att följa lagen om offentlig upphandling. Kommunen anhöll även om ett förtydligande från regeringen vad gäller användning av underleverantörer.

16 juli 2020

Regeringen avtog i Uppsala kommuns framställan från september 2014 och beslutade även att återkalla medgivandet om utbildning på entreprenad som funnits sedan juli 2014. Enligt regeringens beslut upphör dispensen att gälla från och med den 1 januari 2022. Återkallandet motiveras med att medgivandet gäller för en specifik utpekad leverantör (Upplands idrottsförbund) och att uppdraget inte kan lämnas vidare av denne till underleverantörer. I regeringens beslut anges att "En sådan ordning skulle påtagligt försvåra för skolhuvudmannen att leva upp till det ansvar som ställs på denne, t.ex. att se till att eleverna får en utbildning som överensstämmer med skollagens krav." Frågan om hur den tidigare regeringens beslut om dispens skulle kunna kombineras med lagen om offentlig upphandling besvaras inte i beslutet om återkallandet av dispensen.

I kommunens ursprungliga ansökan om dispens (UAN-2013-0265/22) för att överlåta viss undervisning på entreprenad framgår att Upplands Idrottsförbund skulle använda sig av idrottsföreningarna som underleverantörer. I ansökan anges: "Den föreningslagda undervisningen genomförs av lokala föreningar och specialförbund, med Upplands Idrottsförbund som sammanhållande organisation och avtalspart." I beslutet om medgivande av dispens i juli 2014 finns igen invändning mot denna organisation.

Ämnet specialidrott

Enligt skollagen får uppgifter som avser undervisning i karaktärsämnen som har en yrkesinriktad eller estetisk profil i gymnasieskolan överlämnas på entreprenad till en

enskild fysisk eller juridisk person (skollagen 23 kap 3 b§). Några andra ämnen kan däremot enligt skollagen inte överlämnas på entreprenad. I skollagens 23 kap 5 § anges att om det finns särskilda skäl kan regeringen bevilja att en huvudman kan överlåta undervisningen inom skolväsendet även i andra fall. Ämnet specialidrott har tidigare kategoriserats som ett yrkesämne och sedan 2016 som ett särskilt ämne och kan därför inte överlämnas på entreprenad med stöd av skollagen om inte regeringen ger ett särskilt medgivande.

Samarbetet med RF-SISU Uppland (tidigare Upplands Idrottsförbund)

RF-SISU Uppland (tidigare Upplands Idrottsförbund) har bedrivit idrottsutbildning åt Uppsala kommun sedan 2006. Det innebär att RF-SISU Uppland har avtal med de lokala idrottsföreningarna som i sin tur har anställt lärare i specialidrottsämnena för att undervisa eleverna på Celsiusskolan. RF-SISU Uppland har arbetsgivaransvaret för egen personal och kontrakterad personal (lärare). De har ansvar för att bedriva idrottsverksamhet enligt gällande lagar, förordningar och föreskrifter samt enligt kommunens policyer och riktlinjer. De har också ett ekonomiskt ansvar för personal, utrustning, lokaler och övriga kostnader för idrottsverksamheten på Celsiusskolan.

En offentlig upphandling genomfördes under 2014 och dåvarande nämnds upphandlingsutskott (Utbildnings- och arbetsmarkansnämnden) beslutade att tilldela Upplands Idrottsförbund uppdraget att bedriva viss undervisning inom idrottsutbildningarna. Avtal tecknades med Upplands Idrottsförbund för tiden 2015-07-01 – 2019-06-30. Avtalet förlängdes 2019 av den nuvarande utbildningsnämnden för att gälla längst till 2023-06-30. I det förlängda avtalet anges tydligt att avtalet baseras på regeringens dispens och att avtalsförlängningen kan komma att avslutas om regeringen återkallar dispensen.

Föredragning

Utbildningsförvaltningen bedömer att den nuvarande organisationen har inneburit att eleverna på Celsiusskolans idrottsutbildningar har fått en utbildning av god kvalitet. Skolhuvudmannen har genom rektor haft god insyn och tagit stort ansvar för att ge eleverna en utbildning som motsvarar skollagens krav.

Celsiusskolan har under de senaste åren blivit beviljad flera nya NIU-utbildningar samt en RIG-utbildning inom badminton. Det visar att både specialförbunden och Skolverket har ansett att Celsiusskolans idrottsutbildningar, med nuvarande entreprenadmodell, håller god kvalitet. Skolinspektionen har vid inspektion inte haft några anmärkningar på kvaliteten i idrottsutbildningarna. Kontakten mellan de av idrottsföreningarna anställda instruktörer och skolans lärare är god och ett omfattande arbete har lagts ner för att bibehålla och förbättra detta samarbete. Utifrån detta har skolhuvudmannen försäkrat sig om att kvaliteten i undervisningen har säkerställts.

I separat dokument redovisas förslag till skrivelse till regeringen att ompröva beslutet att inte längre medge Uppsala kommun att genomföra den aktuella utbildningen på entreprenad. Om beslutet inte omprövas bör i andra hand tidpunkten för medgivandets upphörande flyttas fram till den 30 juni 2023. Elever som antogs den 1 juli 2020 kommer då att ha hunnit avsluta sin utbildning i juni 2023. Med en förlängning av medgivandet kan skolan behålla de lärare som idag undervisar i idrottsämnena och kontinuiteten bibehålls i undervisningen för eleverna.

Konsekvenser för barn/elever

Inte aktuellt i detta ärende

Ekonomiska konsekvenser

Inte aktuellt i detta ärende.

Konsekvenser för näringslivet

Inte aktuellt i detta ärende

Beslutsunderlag

Tjänsteskrivelse daterad 2020-08-17

Bilaga 1: Förslag på skrivelse till regeringen 2020-08-17

Bilaga 2: Regeringens beslut 16 juli 2020

Bilaga 3: Uppsala kommuns framställan den 18 september 2014

Bilaga 4: Regeringens beslut den 3 juli 2014

Bilaga 5: Uppsala kommuns ansökan den 19 juni 2013

Utbildningsförvaltningen

Susana Olsson Casas

Utbildningsdirektör

UtbildningsnämndenDatum:
2020-09-07Diarienummer:
UBN-2020-05343Handläggare
Ingrid HolströmUtbildningsminister Anna Ekström
Utbildningsdepartementet
103 33 Stockholm

Omprövning av regeringens beslut om återkallande av medgivande om undervisning på entreprenad

Regeringen har tidigare, genom beslut den 3 juli 2014, medgett att Uppsala kommun med bibehållet huvudmannaskap får överlämna viss undervisning till Upplands idrottsförbund. (U2013/04139/GV). Den 18 september 2014 skickade Uppsala kommun en skrivelse till regeringen med framställan att medgivandet inte knyts till viss entreprenör eftersom det då är svårt för kommunen att uppfylla juridiska krav på offentlig upphandling. Regeringen beslutar den 16 juli 2020 att avslå denna framställan och återkallar samtidigt medgivandet från den 3 juli 2014.

Med anledning av regeringens beslut begär Uppsala kommun att regeringen

1. omprövar beslutet att återkalla medgivandet och även i fortsättningen medger att Uppsala kommun anordnar idrottsutbildning genom entreprenad, samt att regeringen formulerar medgivandet så att det överensstämmer med gällande lagstiftning för kommuners skyldighet att upphandla varor och tjänster.
2. om regeringen inte anser det möjligt att ompröva beslutet att återkalla medgivandet, istället förlänger tiden när medgivandet ska upphöra till den 30 juni 2023.

Då information till elever som söker till idrottsutbildningar till läsåret 2021/2022 behöver tas fram och kommuniceras under hösten 2020, önskar Uppsala kommun en skyndsam hantering av frågan. Ansökningstiden till idrottsutbildningarna inför läsåret 2021/2022 öppnas redan den 15 september 2020.

Skäl för omprövning av beslutet

I regeringens beslut framförs att ordningen att Upplands Idrottsförbund anlitar underentreprenörer (idrottsföreningar) för att bedriva viss undervisning påtagligt försvårar för skolhuvudmannen att leva upp till det ansvar som ställs på denna, till exempel att se till att eleverna får en utbildning som överensstämmer med skollagens krav. Regeringen menar att medgivandet att överlämna utbildning på entreprenad var knutet till en specifik leverantör (Upplands Idrottsförbund) och att uppdraget inte kan lämnas vidare av denne.

I kommunens ursprungliga ansökan om dispens (UAN-2013-0265/22 daterad 19 juni 2013) för att överlåta viss undervisning på entreprenad, framgår dock tydligt att Upplands Idrottsförbund skulle använda sig av idrottsföreningarna för genomförandet av uppdraget. I ansökan anges: ”Den föreningslagda undervisningen genomförs av lokala föreningar och specialförbund, med Upplands Idrottsförbund som sammanhållande organisation och avtalspart.” I beslutet om medgivande 2014 finns ingen invändning mot denna organisation.

Uppsala kommun menar att den nuvarande organisationen har inneburit att eleverna på Celsiusskolans idrottsutbildningar har fått en utbildning av god kvalitet. Skolhuvudmannen har genom rektor haft god insyn och tagit stort ansvar för att ge eleverna en utbildning som motsvarar skollagens krav. Celsiusskolan har under de senaste åren blivit beviljad flera nya NIU-utbildningar samt RIG-utbildningar inom amerikansk fotboll och badminton. Det visar att både specialförbunden och Skolverket har ansett att Celsiusskolans idrottsutbildningar, med nuvarande modell, håller god kvalitet. Skolinspektionen har vid inspektion vid Celsiusskolan inte haft några anmärkningar på kvaliteten i idrottsutbildningarna.

Kontakten mellan de av idrottsföreningarna anställda instruktörerna och skolans lärare är god och ett omfattande arbete har lagts ner för att bibehålla och förbättra detta samarbete. Skolan träffar samtliga instruktörer flera gånger varje läsår och instruktörerna deltar i skolans utvecklingsarbete och arbetsplatsinformationer. Skolledningen gör besök i verksamheten varje termin. Utifrån ovanstående har skolhuvudmannen varit försäkrad om att kvaliteten i undervisningen har säkerställts.

En indikation på att Celsiusskolans idrottsutbildningar ger eleverna en god gymnasieutbildning är att samtliga elever på riksidrottsgymnasieutbildningarna och över 90 procent av eleverna på nationell idrottsutbildning tagit gymnasieexamen under de senaste åren. Det har gett eleverna en god grund för vidare studier samtidigt som de har gjort en satsning på en elitkarriär inom sin idrott. Celsiusskolan har alltid värnat om att eleverna ska kunna få en grund för så kallade ”dubbla karriärer”.

Riksidrottsförbundet genomför varje år elevenkäter för elever som studerar på riksidrottsgymnasierna och på nationell idrottsutbildning. I dessa enkäter har Celsiusskolan fått mycket goda resultat. Resultaten ligger i snitt över fyra på en femgradig skala.

I den promemoria som utbildningsdepartementet den 17 juli 2020 presenterade om Idrottsutbildningar i gymnasie- och gymnasiesärskolan (U2020/04134/GV) framgår att ”Företrädarna för specialidrottsförbunden ansåg att det är nödvändigt

med den möjligheten, eller att det åtminstone måste vara möjligt att involvera föreningar i utbildningarna” (sidan 43). Specialidrottsförbund har också framhållit att ”En positiv konsekvens om huvudmannen skulle få lägga ut viss undervisning på entreprenad kan vara synergieffekter när den idrottsliga miljön eller anläggningen används av både skolan och idrottsklubben” (sidan 72). Den elitidrottsmiljö som RF-SISU Uppland bildar tillsammans med Celsiusskolan är en konsekvens bland annat av att föreningarnas anläggningar och instruktörer har använts i undervisningen.

Skäl för omprövning av tid för dispensen upphörande

Elever som idag är antagna till Uppsala kommuns idrottsutbildningar har påbörjat sin utbildning med förutsättningen att utbildningen bedrivs på entreprenad. Den information eleverna har fått vid ansökningsförfarandet är bland annat att föreningarna bidrar med instruktörer med mycket god kunskap om specialidrotten. Eftersom det inte är lämpligt att ändra förutsättningarna för elever som redan antagits så begär Uppsala kommun att tidpunkten för när dispensen upphävs flyttas fram till den 30 juni 2023. Elever som antogs den 1 juli 2020 kommer då att ha hunnit avsluta sin utbildning i juni 2023. Med en förlängning av dispensen kan skolan behålla de lärare som idag undervisar i idrottsämnena och kontinuiteten bibehålls i undervisningen för eleverna.

Det är vidare olämpligt att göra förändringen mitt i ett läsår (1 januari 2022). Skolorna arbetar utifrån en läsårsplanering och har svårt ställa om mitt i ett läsår och en förändring redan till hösten 2021 ger en kort omställningstid. Vid en förlängning får kommunen tid på sig att ta över den verksamhet som idag bedrivs av RF-SISU Uppland och organisera om idrottsundervisningen. Exempelvis måste kommunen anställa ett femtiotal lärare inom specialidrotterna, avtal om lokaler behöver upprättas samt att skolan ska ta över den goda elitidrottsmiljö som RF-SISU Uppland tidigare har ansvarat för. En annan anledning är att kommunens nuvarande avtal med RF-SISU Uppland löper ut den 30 juni 2023.

För utbildningsnämnden

Helena Hedman Skoglund
Ordförande

Susanna Nordström
Nämndsekreterare

2020-07-16
U2014/05662/GV

Utbildningsdepartementet

Uppsala kommun
753 75 Uppsala

Framställning om medgivande att överlämna undervisning i skolväsendet på entreprenad

Regeringens beslut

Regeringen avslår framställningen och återkallar medgivandet från den 3 juli 2014 (U2013/04139/GV).

Tidigare meddelat beslut ska dock fortsätta att gälla längst till den 1 januari 2022.

Ärendet

Uppsala kommun har ansökt om regeringens medgivande att med bibehållet huvudmannaskap få överlämna uppgiften att bedriva viss undervisning på entreprenad oberoende av leverantör samt att regeringen tydliggör att entreprenören får använda underentreprenörer såsom specialidrottsförbund eller föreningar.

Regeringen har tidigare, genom beslut den 3 juli 2014, medgett att Uppsala kommun med bibehållet huvudmannaskap får överlämna viss undervisning till en utpekad entreprenör (Upplands idrottsförbund) (U2013/04139/GV).

I beslutet bedömde regeringen att särskilda skäl förelåg eftersom samarbetet mellan Uppsala kommun och Upplands idrottsförbund innebar en speciallösning som stärkte kommunens möjligheter att erbjuda elitsatsande studenter de bästa förutsättningarna att vidareutveckla sina talanger och intressen. Samtidigt påpekades vikten av att Uppsala kommun sörjer för att det finns en god samverkan mellan lärarna som undervisar i de ämnen som

överlämnas till Upplands idrottsförbund och lärarna i övriga ämnen. I beslutet anges att det gäller till dess att regeringen beslutar annat.

Kommunen anger i sin nu aktuella ansökan att det är problematiskt att Upplands idrottsförbund är specifikt utpekad i medgivandet eftersom kommunen samtidigt har iakttagit bestämmelserna i lagen (2007:1091) om offentlig upphandling vid entreprenaden av den ifrågavarande idrottsutbildningen. Av ansökan framgår även att Upplands idrottsförbund redan i dag avtalar med underleverantörer i form av specialidrottsförbund om att dessa ska genomföra undervisningen.

Skälen för regeringens beslut

Möjligheten för en skolhuvudman att överlämna uppgifter på entreprenad framgår av 23 kap. skollagen (2010:800). Med entreprenad menas att huvudmän med bibehållet huvudmannaskap får sluta avtal om att någon annan än kommunen, regionen eller den enskilde huvudmannen utför uppgifter inom utbildning eller annan verksamhet enligt skollagen (23 kap. 1 §). I gymnasieskolan får bland annat uppgifter som avser undervisning i karaktärsämnen som har en yrkesinriktad eller estetisk profil överlämnas på entreprenad till en enskild fysisk eller juridisk person (23 kap. 3 b §). Av 23 kap. 5 § skollagen framgår att om det finns särskilda skäl får regeringen medge att en huvudman även i andra fall kan överlämna åt någon annan att bedriva undervisning inom skolväsendet på entreprenad.

Regeringens tidigare beslut innebär att Uppsala kommun får överlämna viss undervisning till Upplands idrottsförbund. Det lämnade medgivandet gäller alltså en särskilt utpekad leverantör och uppdraget kan därför inte lämnas vidare av denne. En sådan ordning skulle påtagligt försvåra för skolhuvudmannen att leva upp till det ansvar som ställs på denne, t.ex. att se till att eleverna får en utbildning som överensstämmer med skollagens krav. Uppsala kommuns ansökan bör därför avslås. Regeringen anser också, mot bakgrund av vad som framkommit i ärendet, att medgivandet från den 3 juli 2014 bör återkallas. Det bör dock fortsätta gälla viss tid, längst till den 1 januari 2022.

På regeringens vägnar

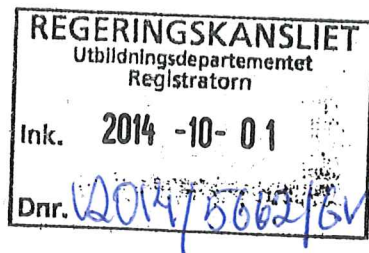
Anna Ekström

Anna Barklund

Kopia till

RF-SISU Uppland
Riksidrottsförbundet

Handläggare
Björn Bylund
Torkel WinbladhDatum
2014-09-18Diarienummer
UAN-2013-0265

Regeringen

Utbildningsdepartementet
Drottninggatan 16
103 33 Stockholm**FRAMSTÄLLAN**

Ärende U2013/4139/GV

Ansökan om medgivande att överlämna undervisning i skolväsendet på entreprenad

Regeringen har den 3 juli 2014 medgett att Uppsala kommun (kommunen) med bibehållet huvudmannskap får överlämna uppgiften att bedriva viss undervisning till Upplands idrottsförbund.

I sitt beslut skriver regeringen att samarbetet mellan Uppsala kommun och Upplands idrottsförbund innebär en speciallösning som stärker kommunens möjligheter att erbjuda elitsatsande studenter de bästa förutsättningarna att vidareutveckla sina talanger och intressen. Regeringen anser därför att det föreligger särskilda skäl för att medge Uppsala kommun att överlämna den aktuella undervisningen på entreprenad.

Den speciallösning som regeringen hänvisar till är det upplägg som kommunen beskrivit i den inlämnade ansökan om medgivande. Även om regeringens medgivande alltså grundar sig på kommunens generella upplägg så avser medgivandet det specifika samarbetet mellan kommunen och Upplands idrottsförbund.

Det förhållandet att Upplands idrottsförbund är specifikt utpekad i medgivandet är problematiskt för kommunen då kommunen samtidigt har att iaktta bestämmelserna i lagen (2007:1091) om offentlig upphandling vid entreprenaden av den ifrågavarande idrottsutbildningen. I dagsläget har kommunen ett pågående avtal med Upplands idrottsförbund som löper ut vid läsårsskiftet 2014/2015, utan möjlighet till förlängning. Kommunen måste alltså snarast genomföra en förnyad upphandling för aktuell idrottsutbildning där kommunen kommer ställa samma krav på vinnande leverantör som gäller för Upplands idrottsförbund idag. Den leverantör som vinner upphandlingen kommer således att uppfylla samma förutsättningar som gäller för den speciallösning som ligger till grund för regeringens medgivande. Huruvida det kommer att vara just Upplands idrottsförbund eller någon annan leverantör som vinner upphandlingen är emellertid inte möjligt att säga i dagsläget.

För kommunen skulle det vara av stor vikt om regeringen kunde ge besked om att det lämnade medgivandet gäller generellt för det upplägg som kommunen har i dagsläget,

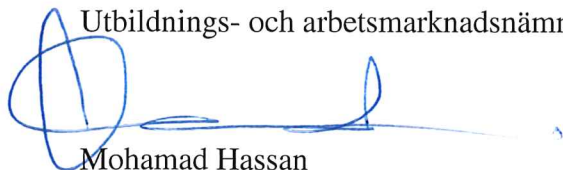
oberoende av leverantör. Detta förutsatt att den leverantör som kommunen samarbetar med uppfyller alla de krav och förutsättningar som ligger till grund för den speciallösning som framgår av kommunens ansökan om medgivande. Kommunen skulle i annat fall stå inför en orimlig situation där Upplands idrottsförbund skulle vara den enda leverantör som lagligen får bedriva undervisningen, samtidigt som en annan leverantör, med motsvarande upplägg, skulle vara förhindrad att bedriva undervisningen även om denne vinner den kommande upphandlingen.

Om regeringen inte lämnar medgivande till kommunens upplägg, oberoende av leverantör, så kommer kommunen inte kunna meddela de som lägger anbud i upphandlingen att vinnande leverantör kommer att få uppdraget. Uppdraget skulle istället vara villkorat till att ett medgivande dessutom krävs från regeringen, såvida inte Upplands idrottsförbund vinner upphandlingen.

Mot bakgrund av att kommunen kommer att vara mycket noggrann med att i förfrågningsunderlaget till upphandlingen ställa krav på att vinnande leverantör uppfyller alla de förutsättningar som krävs för att nuvarande upplägg bibehålls, anhåller kommunen om att regeringen beslutar att det lämnade medgivandet avser kommunens upplägg som sådant och inte är kopplat till en specifik leverantör.

Uppsala kommun anhåller också om att regeringen tydliggör att entreprenören får använda underentreprenörer på det sätt som sker redan idag (med respektive specialidrottsförbund). Entreprenören ska alltså kunna skriva avtal med en förening eller specialidrottsförbund om att dessa, inom ramen för uppdraget, genomför den till entreprenören överlämnade undervisningen.

Utbildnings- och arbetsmarknadsnämnden

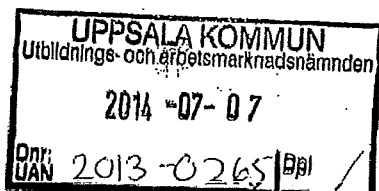
Mohamad Hassan
Ordförande

Lotta von Wowern
Sekreterare

REGERINGEN

Regeringsbeslut

1:2

2014-07-03

U2013/4139/GV

24

Utbildningsdepartementet

Uppsala kommun
Utbildnings- och
arbetsmarknadsnämnden
753 75 Uppsala

Ansökan om medgivande att överlämna undervisning inom skolväsendet på entreprenad

Regeringens beslut

Regeringen medger att Uppsala kommun med bibehållet huvudmannas-
skap får överlämna uppgiften att bedriva viss undervisning till Upplands
idrottsförbund. Beslutet avser enbart undervisning i nedanstående kurser
inom respektive ämne:

Specialidrott

- idrottsspecialisering 1-3,
- tränings- och tävlingslära 1-3, och
- idrottsledarskap

Idrott och hälsa

- idrott och hälsa specialisering 1-2

Träningslära

- träningslära 1-2

Pedagogik

- pedagogiskt ledarskap

Det ska för sökande och allmänhet tydligt framgå vem som är huvudman
för utbildningen. Detta beslut gäller till dess att regeringen beslutar
annat.

Ärendet och bakgrund

Uppsala kommun har ansökt om regeringens medgivande att sluta avtal
med Upplands idrottsförbund om att överlämna viss undervisning inom
kommunens riks-idrotts-gymnasium vid Celsiusskolan i ämnena special-
idrott, idrott och hälsa, träningslära och pedagogik till Upplands idrotts-

förbund på entreprenad. Ansökan har kompletterats i fråga om på vilket sätt Uppsala kommun anser att särskilda skäl föreligger för att överlämna undervisningen i de aktuella ämnena på entreprenad till Upplands idrottsförbund.

I sin ansökan anger Uppsala kommun att den verksamhet som kommunen bedriver i samarbete med Upplands idrottsförbund – med profilering mot 22 idrotter – är den största i Sverige inom området. Cirka 40 procent av eleverna inom de nationellt godkända idrottsutbildningarna kommer från andra kommuner vilket enligt kommunen vittnar om en stark attraktionskraft. Enligt Uppsala kommun bygger framgången med utbildningen på att kommunen skapat ett tätt samarbete med Uppsalas elitföreningar.

Som särskilda skäl för att få överlämna åt Upplands idrottsförbund att bedriva nämnd undervisning på entreprenad har Uppsala kommun anfört att samarbetet med Upplands idrottsförbund ger tillgång till specialistkompetens, anläggningar och idrottsutrustning som inte finns inom kommunens egen verksamhet och inte heller kan finnas på motsvarande sätt som aktuell entreprenad möjliggör. Att Upplands idrottsförbund kan åta sig att bedriva undervisning i samtliga ämnen som ansökan avser möjliggör enligt kommunen specialisering i samtliga ovan nämnda kurser samtidigt som kvaliteten i undervisningen är hög. Uppsala kommun har också angett att entreprenaden ger möjlighet för föreningar att kombinera tjänster inom skola och förening till heltidstjänster. Detta gäller särskilt i mindre idrotter. Möjligheten att erbjuda heltidsanställningar medför att det blir lättare att få och behålla kvalificerade handledare och lärare, vilket innebär att kvaliteten på utbildningen ökar.

Skolverket har ombetts yttra sig över Uppsala kommuns ansökan. Skolverket har svårt att se att minskad administrativ belastning är ett sådant särskilt skäl som kan vara grund för att få lägga ut utbildningen på entreprenad. Skolverket anser dock att om regeringen väljer att medge undantag enligt 23 kap. 5 § skollagen är det, av de fyra aktuella ämnena, främst ämnet specialidrott som kan komma i fråga för ett sådant undantag. Uppsala kommun har beretts möjlighet att yttra sig över Skolverkets yttranden. Kommunen poängterar att de administrativa fördelarna som samarbetet medför endast är en del av det som kommunen anser bör tas i beaktande och hänvisar till de övriga skäl som kommunen har framfört.

Även Riksidrottsförbundet har beretts möjlighet att yttra sig över Uppsala kommuns ansökan. Riksidrottsförbundet anser sig inte kunna ta ställning till möjligheten att överlämna de aktuella ämnena på entreprenad innan en utredning av konsekvenserna av ett sådant beslut är genomförd. Vidare anför Riksidrottsförbundet att ett tänkbart alternativ skulle kunna vara att ge Uppsala kommun en tidsbestämd dispens i väntan på ett definitivt beslut efter en genomförd konsekvensutredning.

Uppsala kommun har beretts möjlighet att yttra sig över Riksidrottsförbundets yttrande. Kommunen ställer sig positiv till en tidsbestämd dispens i avvaktan på att en eventuell konsekvensutredning genomförs.

Statens skolinspektion har genomfört tillsyn vid Celsiusskolan, som är den skola där den aktuella undervisningen bedrivs. I sitt beslut påpekar Skolinspektionen att samverkan mellan skolans lärare i specialidrott och lärarna i övriga ämnen är bristfällig (Skolinspektionen, dnr 43-2012: 4475). Skolinspektionen bedömer att eleverna av den anledningen kan få svårigheter att nå kunskapskraven i ämnena.

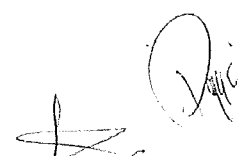
Skälen för regeringens beslut

Möjligheterna för en skolhuvudman att överlämna uppgifter på entreprenad framgår av 23 kap. skollagen. Med entreprenad menas att huvudmän med bibehållet huvudmannaskap får sluta avtal med en enskild fysisk eller juridisk person om att utföra uppgifter inom utbildning eller annan verksamhet enligt skollagen (23 kap. 1 §). Bestämmelser om i vilka fall undervisning inom gymnasieskolan får överlämnas på entreprenad finns i 23 kap. 4 § skollagen. Enligt paragrafens första stycke får undervisning i karaktärsämnen som har en yrkesinriktad eller estetisk profil överlämnas på entreprenad. Av 23 kap. 5 § skollagen framgår att om det finns särskilda skäl får regeringen medge att en huvudman, i andra fall än som anges i bl.a. 4 §, överlämnar åt någon annan att bedriva undervisning inom skolväsendet på entreprenad.

Regeringen har tidigare framhållit att elitsatsande elever ska erbjudas de bästa förutsättningarna att vidareutveckla sina talanger och intressen under gymnasietiden (prop. 2008/09:199 s. 95 f.). Detta kan kräva speciallösningar. Regeringen bedömer att den omfattande verksamhet som Uppsala kommun bedriver i samarbete med Upplands idrottsförbund kan skapa förutsättningar för sådana speciallösningar. Samarbetet har administrativa fördelar vilket ger eleverna möjligheten att få tillgång till specialiserade lärare i 22 olika idrotter. Samarbetet skapar också förutsättningar för att ge en utbildning som är profilerad mot den enskilde elevens idrott genom att Upplands idrottsförbund ger undervisning i flera ämnen med särskild relevans för elitsatsande elever.

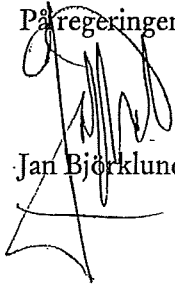
För att utbildningen för berörda elever ska kunna hållas samman är det viktigt att, som Skolinspektionen påpekar, Uppsala kommun sörjer för att det finns en god samverkan mellan lärarna som undervisar i de ämnen som överlämnas till Upplands idrottsförbund och lärarna i övriga ämnen.

Sammantaget bedömer regeringen att samarbetet mellan Uppsala kommun och Upplands idrottsförbund innebär en speciallösning som stärker kommunens möjligheter att erbjuda elitsatsande studenter de bästa förutsättningarna att vidareutveckla sina talanger och intressen.

Regeringen anser därför att det föreligger särskilda skäl för att medge Uppsala kommun att överlämna den aktuella undervisningen på entreprenad. Regeringen utgår från att Uppsala kommun vidtar åtgärder i syfte att komma till rätta med de brister i samverkan mellan lärare i specialidrott och lärare i övriga ämnen som Skolinspektionen har påtalat.

På regeringens vägnar

Jan Björklund

Anna Westerholm

Handläggare
Björn BylundDatum
2013-06-19Diarienummer
UAN-2013-0265 22/Regeringen
Utbildningsdepartementet
Drottninggatan 16
103 33 Stockholm**Ansökan om medgivande att överlämna undervisning i skolväsendet på entreprenad****Ansökan**

Sökande är Uppsala kommun, org. nr. 212000-3005, (kommunen) genom utbildnings- och arbetsmarknadsnämnden.

Ansökan om medgivande avser föreningsförlagd undervisning av gymnasiekurser i ämnet Specialidrott; kurserna Idrottsspecialisering 1-3, Tränings- och tävlingslära 1-3 och Idrottsledarskap, samt i ämnet Idrott och hälsa; kurserna Idrott och hälsa specialisering 1-2, Träningslära 1-2 och Pedagogiskt ledarskap. De aktuella kurserna erbjuds på Celsiusskolan i Uppsala kommun.

Den tilltänkta entreprenören är Upplands idrottsförbund. Den föreningsförlagda undervisningen genomförs av lokala föreningar och specialförbund, med Upplands idrottsförbund som sammanhållande organisation och avtalspart.

Bakgrund

Styrelsen för vård & bildning är den kommunala nämnd som handhar den kommunala utbildningen, närmare bestämt driften av gymnasieskolan i Uppsala kommun. Utbildnings- och arbetsmarknadsnämnden i Uppsala kommun är den nämnd som beslutar om den lokala skolpolitiken, de ekonomiska resurserna och vilket utbud som ska erbjudas inom gymnasieskolan. Under senare tid har ett ifrågasättande skett om befintligt upphandlingsavtal om undervisning på entreprenad är förenligt med skollagen (2010:800).

Upphandlingen är gjord utifrån den tidigare lagen (1993:802) om entreprenadförhållanden inom skolan, som numera har överförts till skollagen. Vid upphandlingen har reglerna i lagen (2007:1091) om offentlig upphandling följts. Nuvarande avtal löper till och med den 30 juni 2014, med option för beställaren att på samma villkor förlänga avtalet ytterligare ett år. De kurser som ingår i avtalet framgår ovan.

Upphandlingen avser för riksidrottsgymnasiet (RIG) 400-700 poäng och samma antal poäng för nationellt godkänd idrottsutbildning (NIU). Dessa kurser, inom ämnet Specialidrott, kan endast erbjudas elever som är idrottsligt uttagna till RIG respektive NIU.

E79. 2013-06-20/2

Upphandlingen avser dessutom lokalt upprättade idrottsutbildningar (LIU) med 200-300 poäng. Dessa kurser erbjuds eleverna inom ramen för individuellt val och utökat program.

Kurserna inom RIG och NIU riktar sig till ungdomar som befinner sig på elitnivå inom sin idrott och kurserna inom LIU är riktade till i övrigt aktiva idrottare på en lägre idrottslig nivå. Drygt 30-talet specialidrotter erbjuds inom ramen för avtalet, varav 20 som RIG och NIU. De kurser som ingår i RIG och NIU och som är föremål för frågan om de kan lämnas ut på entreprenad är Idrottsspecialisering 1-3, Tränings- och tävlingslära 1-3 och Idrottsledarskap.

LIU är en profil för aktiva idrottare som går nationella gymnasieprogram. De kurser som ingår i LIU och som är aktuella för entreprenadfrågan är Idrott och hälsa specialisering 1-2, Träningslära 1-2 och Pedagogiskt ledarskap.

Inom RIG och NIU kan en enskild elev läsa 700 poäng Specialidrott. 200 poäng av dessa tas från programfördjupning, övriga poäng får läggas inom det individuella valet (200 poäng) och som utökat program (300 poäng).

Möjligheterna att lägga kurser i ämnet Specialidrott på entreprenad

Då Specialidrott inte exemplifieras i bilaga 3 till skollagen är det inte att betrakta som ett gymnasiegemensamt ämne. Det är däremot ett ämne som endast får erbjudas elever på RIG och NIU och som därigenom definierar utbildningsprofilerna. Eleverna får således en dubbel inriktning på sin utbildning, dels programinriktningen och dels en idrottslig inriktning mot sin specialidrott. Enligt kommunen bör Specialidrott därmed rimligen ses som ett karaktärsämne.

Det ska dock framhållas att det i förarbetena inte klart framgår hur rekvisiten för karaktärsämnen och yrkesinriktad eller estetisk profil ska tolkas och vad begreppen omfattar. För frågan om innebörden av rekvisitet yrkesinriktad profil går det emellertid att finna vägledning i Skolverkets riktlinjer som tagits fram i och med förslaget om strängare krav på lärarlegitimation (se Skolverket: Klassificering av alla ämnen i gymnasieskolan 2012-03-01, nr 204 tabellen). Skolverkets klassificering avser tre kategorier av ämnen, varav två är direkt hänförliga till riktlinjerna för lärarlegitimation medan den tredje kategorin – yrkesämnen – kan ge vägledning i detta fall. Enligt klassificeringen faller ämnet Specialidrott inom kategorin yrkesämnen och bör således, enligt kommunen, omfattas av rekvisitet i 23 kap. 4 § skollagen om yrkesinriktad profil. Samtliga kurser som ingår i RIG och NIU, dvs. Idrottsspecialisering 1-3, tränings- och tävlingslära 1-3 och Idrottsledarskap, kategoriseras hos Skolverket som kurser inom ämnet Specialidrott och omfattas således av klassificeringen yrkesämnen. Med andra ord ska dessa kurser, enligt kommunen, betecknas som yrkesinriktade karaktärsämnen i lagens mening. Den delen av upphandlingskontraktet som avser kurserna för NIU och RIG i Specialidrott borde därmed vara förenlig med skollagen och därför kunna bedrivas på entreprenad på det sätt som görs i kommunen.

Möjligheterna att lägga kurser i ämnena Idrott och hälsa specialisering 1-2, Träninglära 1-2 och Pedagogiskt ledarskap på entreprenad

För kurserna som ingår i LIU ter sig bedömningen mer komplicerad eftersom de olika kurserna, Idrott och hälsa specialisering 1-2, Träninglära 1-2 och Pedagogiskt ledarskap, inte faller under samma ämneskategori och därför måste redovisas var för sig. Idrott och hälsa specialisering 1-2 omfattas enligt Skolverket av ämnet Idrott och hälsa. I bilaga 3 till skollagen anges att Idrott och hälsa 100 poäng är ett gymnasiegemensamt ämne. Specialiseringskurserna är dock en fortsättning inom samma ämne, men är fristående kurser och ingår därför inte i de gymnasiegemensamma ämnena utan betecknas som karaktärsämnen. Vidare krävs att specialiseringskurserna har en yrkesinriktad profil för att omfattas av entreprenadmöjligheten och därför krävs en närmare redogörelse om vad kurserna Idrott och hälsa specialisering 1-2 innebär. Idrott och hälsa specialisering 1-2 bygger på en vidareutveckling inom en Specialidrott. Utbildningen är till huvudelen praktisk och fördjupningen sker inom en Specialidrott fristående från skolans lokaler, på idrottsanläggningar specifika för den valda idrotten. Ämnet Specialidrott möjliggör en utveckling av den idrottsliga förmågan mot elitnivå inom en vald idrott. Även om Idrott och hälsa specialisering 1-2 inte förknippas med elitnivå är kursen ändå jämförbar med vad som är syftet med ämnet Specialidrott, ett ämne som kategoriseras som yrkesinriktat. Dessutom utgår kurserna Idrott och hälsa specialisering 1-2 från att den fördjupning som sker ska leda till att eleven ska kunna bedriva idrotten på en professionell nivå eller på annat sätt arbeta relaterat till den valda idrottsgrenen. Med hänsyn till detta borde kurserna Idrott och hälsa specialisering 1-2 enligt kommunens mening också omfattas av entreprenadmöjligheten i 23 kap. 4 § skollagen.

Träninglära 1-2 har klassificerats som ett yrkesämne av Skolverket och borde följaktligen också omfattas av entreprenadmöjligheten.

För kursen Pedagogiskt ledarskap finns inga konkreta riktlinjer för hur kursen ska klassificeras och under vilket ämne den ska ingå. Enligt den ovan nämnda klassificeringen hänförs å ena sidan ämnet pedagogik till "vissa ämnen" (vilket hör till regleringen om lärarlegitimation) och kan därför inte ge någon vägledning i vårt fall. Å andra sidan klassificeras ämnet Pedagogiskt arbete som ett yrkesämne. Ämnet Pedagogiskt arbete tar sin utgångspunkt i den pedagogiska yrkesverksamhetens teori och praktik och behandlar arbetsuppgifter och yrkesroller samt verksamhetens roll i samhället. Kommunen har tittat på den äldre regleringen om entreprenad och då jämfört innehållet i kursen Pedagogiskt ledarskap mot kriteriet karaktärsämne med yrkesinriktad profil. Vid en sådan jämförelse ligger det närmast till hands att se kursen som så pass knuten till idrotten att den på den grunden rimligen bör falla in under ämnet Specialidrott alternativt att kursen är att likställa med ämnet Pedagogiskt arbete och därför ska omfattas av entreprenadmöjligheten. Möjligheten till entreprenad i denna del bör också bedömas utifrån den kontext som kursen ges, närmare bestämt på ett gymnasieprogram som innebär en djupare specialisering inom idrott. Kursen går dessutom att jämföra med den kurs i Pedagogiskt ledarskap som ges inom ramen för Barn- och fritidsprogrammet. Programstrukturen anger kursen i Pedagogiskt ledarskap som ett yrkesinriktat karaktärsämne, eftersom kursen hör ihop med och är ett

komplement till de övriga kurserna som tydligt definierar yrkesprofilen i programmet. Kommunens bedömning är mot denna bakgrund att kursen Pedagogiskt ledarskap bör kunna omfattas av entreprenadmöjligheten.

Motiv till det sökta medgivandet

Kommunens inställning är, som framgår ovan, i första hand att kurserna inom Specialidrott, samt kurserna Idrott och Hälsa specialisering 1-2, Träningslära 1-2 och Pedagogiskt ledarskap, inom ramen för RIG, NIU och LIU, är möjliga att lägga på entreprenad i enlighet med 23 kap. 4 § skollagen. Om regeringen emellertid skulle komma fram till att entreprenad för dessa kurser, eller vissa av dessa kurser, inte är förenlig med skollagen ansöker kommunen om medgivande enligt 23 kap. 5 § skollagen om att få lägga dessa ämnen på entreprenad i enlighet med den modell som finns i kommunen.

Med 20 certifierade NIU-idrotter på en och samma skola är Uppsala kommun störst i Sverige på området. Sökbilden till kommunen är positiv och har ökat för varje år. Ca 40 procent av NIU-eleverna kommer från andra kommuner, vilket vittnar om en stark attraktionskraft.

Framgångsmodellen bygger på det koncept kommunen skapat genom ett tätt samarbete med Uppsalas elitföreningar. Det har setts som en självklarhet att ha samarbetspartners som Storvreta IBK i innebandy, Fyrisfjädern i badminton, Uppsala basket/Sallén Dam i basket, Sirius bandy, UTK Tennis, OK Linné i orientering, m.fl. Alla dessa elitföreningar representerar yttersta elit, både på lagnivå och på individuell nivå.

Det är i praktiken omöjligt för kommunen att centralt, via egna tränarresurser, själv bedriva träningen för de 20 aktuella idrotterna, framförallt med tanke på att kommunen även värnar om mindre idrotter såsom modern femkamp, fäktning, konstakning, judo, gymnastik och alpint där det endast finns ett fåtal elever (ofta runt 5-6 stycken).

Det är generellt sett i föreningar som vi hittar våra elittränare. I föreningarna går det att växla upp tränartjänster och på så sätt ta ansvar för talangutvecklingen av våra lovande LIU-, RIG- och NIU-idrottare samtidigt som kommunen får behålla duktiga tränare inom Uppsalas föreningsliv.

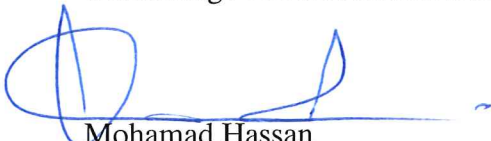
Det skulle bli orimligt för Uppsala kommun att anställa lärare på så liten procent som det ofta är frågan om. Om kommunen får behålla entreprenaden gentemot föreningslivet går det att få specialister som tränare för de elitidrottare som sökt sig till utbildningen. Alternativet, att t.ex. anställa en alpintränare som även ansvarar för kommunens fäktningselever, blir ogörligt. Föreningsentreprenaden är med andra ord helt bärande för att inte kommunen i framtiden markant ska tvingas begränsa idrottsutbudet och skolans samverkan med idrottsrörelsen. En begränsning av möjligheten att involvera specialidrottsförbund i idrottsgymnasieverksamheten är, enligt kommunen, i längden också avgörande för Sveriges möjligheter att konkurrera inom den internationella elitidrotten.

Kommunen sätter sin tillit till att Regeringen inser vikten av att kunna behålla det upplägg för elitidrottssatsningar inom skolan som finns i Uppsala kommun. Enligt kommunen borde det mot denna bakgrund finnas särskilda skäl för att medge ansökan enligt 23 kap. 5 § skollagen för det fall Regeringen skulle finna att entreprenad enligt 23 kap. 4 § skollagen trots allt inte är möjlig.

Kommunen vill också understryka att även om kommunen uppdrar åt någon annan att anordna utbildning gäller givetvis samma kompetenskrav för den som undervisar hos entreprenören som om utbildningen hade anordnats i den egna skolan. Alla elever har således rätt till utbildade och kvalificerade lärare. Det är rektorn på Celsiusskolan som i enlighet med 2 kap. 9 § skollagen leder och samordnar det pedagogiska arbetet.

Med tanke på att kommunens nuvarande avtal löper ut den 30 juni 2014 emotser kommunen ett snabbt ställningstagande i frågan från Regeringen.

Utbildnings och arbetsmarknadsnämnden

Mohamad Hassan
Ordförande

Lotta von Wowern
Sekreterare